

1. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку: Монографія / С.Ф. Голов. –К.: Центр учбової літератури, 2007. - 190 с.
2. Пархоменко В. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку фінансових витрат / В. Пархоменко // Все про бухгалтерський облік. - 2011. - №14. - С. 43-46.
3. Илюхина Н.А. Оценка незавершенного производства в промышленности / Н.А. Илюхина// Аудиторские новости. 2005. - №3. – С.60-64.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Кулик Роман Романович

*Лобур Мар'яна,
студентка групи РКзм-51*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ АУДИТУ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ

Як у вітчизняній так і у зарубіжній економічній літературі методологія аудиту витрат описана достатньо всесторонньо. Однак, вона не повністю враховує зміни, що відбулися в інформаційному забезпеченні управління підприємств в умовах формування ринкових відносин на Україні. У зв'язку з переходом обліку і звітності до національних стандартів і поступовим розмежуванням його на фінансовий і управлінський, одночасно вирішується питання поділу аудиту на зовнішній і внутрішній з притаманними йому новими функціями і об'єктами контролю.

Незважаючи на різні функції, які виконує зовнішній і внутрішній контроль, в основі їх методики лежать одні і ті ж прийоми і способи. Відмінність полягає лише в об'ємі інформації, яку виконує внутрішній і зовнішній контроль. Методика зовнішнього аудиту має орієнтацію на зовнішніх користувачів, а методика внутрішнього аудиту – на потреби управління підприємством. Ситуаційна спрямованість внутрішнього аудиту повинна давати змогу впливати на вибір управлінських рішень і на кінцевий результат господарської діяльності.

На промислових підприємствах методика аудиту витрат є системою засобів, якими здійснюють перевірку їх діяльності з метою вивчення законності, економічної доцільності, документальної обґрунтованості господарських операцій і процесів, пов'язаних з використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, стану, зберігання і використання сировини та товарно-матеріальних цінностей.

Процес аудиту витрат організовується з метою встановлення доцільності і раціональності використання ресурсів в розрізі окремих центрів відповідальності і видів затрат.

Методика аудиту витрат на підприємствах ґрунтується на послідовному здійсненні контрольних процедур з метою спостереження за діяльністю і раціональністю використання наявних ресурсів.

Основними завданнями організації аудиту затрат є:

- оцінка обґрунтованості і своєчасності обробки планових затрат по підприємству та в розрізі центрів відповідальності.
- Попередній контроль та аналіз можливих витрат та резервів виробництва та скорочення затрат.
- Оперативний контроль затрат в розрізі відхилень, винуватців, причин, місць виникнення, центрів відповідальності.
- Контроль організаційного та методологічного взаємозв'язку та взаємообумовленості планової та облікової інформації.
- Постійний контроль окремих складових комплексних статей.
- Контроль цільового спрямування всіх видів витрат.
- Оперативний контроль затрат та результатів діяльності в розрізі центрів відповідальності.
- Виявлення та діагностика проблем, що виникають при зміні внутрішнього і зовнішнього середовища та коригування планів і діяльності.

Після ретельної перевірки достовірності звітних даних важливо встановити за які періоди і по яких статтях витрат необхідно здійснити суцільний контроль. При цьому, в першу чергу, звертають увагу на ті статті, які займають найбільшу питому вагу у загальній сумі витрат на виробництво. до них належати матеріальні витрати, витрати на оплату праці, загальногосподарські та загальновиробничі витрати.

Особливу увагу під час аудиту слід приділити перевірці окремих статей витрат на виробництво, що дасть змогу глибше вивчити причини відхилень фактичних витрат від планових показників та від фактичних за минулий період, відхилення у динаміці і встановити невикористані резерви. Контроль за документальною обґрунтованістю і законністю окремих статей витрат обігу здійснюється на підставі первинних документів і облікових реєстрів.

В процесі аудиту витрат перевіряють правильність планування витрат в розрізі структурних підрозділів і статей затрат, а також правильність розподілу витрат, пов'язаних з управлінням і забезпеченням належного функціонування процесу виробництва. Вивчення динаміки витрат дає змогу порівняти дані звітного і минулих років, виявити зміни, що відбулися в складі і структурі витрат. Різниця фактичного рівня витрат на виробницт-

во звітнього і попереднього періодів визначає розмір зміни їх за той чи інший період. Крім цього, визначають зміни рівня витрат на виробництво в порівнянні з планом.

В процесі здійснення оперативного аудиту витрат на виробництво слід використовувати спосіб аналізу, який дає змогу виявити причини перевитрат і внутрішні резерви зниження собівартості.

В загальному вигляді елементи системи аудиту витрат з використанням системи обліку за фактичними і нормативними витратами можна подати у вигляді схеми (рис.1)

Рис.1. Схема процесу аудиту витрат на підприємствах.

Всі контрольні операції, показані в цій схемі здійснюються на основі відповідної контрольної інформації, яку формує бухгалтерський облік і яка подається керівництву, відповідальному за контроль витрат для порівняння і визначення причин відхилень. Для забезпечення ефективності аудиту, регулюючу діяльність системи управління слід спрямовувати таким чином, щоб фактичні результати роботи відповідали б в майбутньому кошторисним затратам. Звичайно, при цьому слід врахувати той момент, що складання кошторису затрат має в собі елементи суб'єктивізму, оскільки нормативи і показники, які лежать в його основі відображають погляди та інтереси осіб, які беруть участь у господарському процесі. Тому потрібна постійна перевірка цих кошторисів. І в якості альтернативи допускається, що потреба досягнути вхідних параметрів стосовно кошторису витрат може вимагати відповідних змін, якщо порівняння кошторисних і фактичних витрат покаже, що кошторис витрат є нереальним і надалі не може бути виконаний.

Система аудиту витрат, відображена на схемі (рис.1) із зворотнім управлінським зв'язком включає в себе контроль за досягнутими виробничими показниками в порівнянні з визначеними, а також здійснення різних коректувальних дій у випадку виявлення відхилень, при умові що це

необхідно. Система аудиту, скерована на управління з прямим зв'язком, замість того, щоб порівнювати фактичне виробництво з потрібним, дає оцінку очікуваних виробничих показників до певного моменту у майбутньому. Якщо ці оцінки відрізняються від планових показників, то слід приймати відповідні дії, щоб звести до мінімуму ці розбіжності. Мета цих процедур полягає в тому, щоб встановити контроль до того, як виникнуть будь-які відхилення від визначених виробничих показників.

Виходячи із вищесказаного, можна зробити висновок, що при системі аудиту витрат, яка спрямована на управління з прямим зв'язком, можливі помилки можна попередити, а при системі аудиту із зворотнім зв'язком фактичні помилки розпізнаються після здійснення процесу використання ресурсів і коректування, здійснених з метою досягнення необхідної продуктивності в майбутньому.

Важливе значення в процесі здійснення аудиту витрат на виробництво має врахування суб'єктивних аспектів його проведення. Процес аудиту постійно пов'язаний з людським фактором, починаючи з низового центру відповідальності і закінчуючи представниками вищого керівництва. Дії кожного з учасників цього процесу повинні бути спрямовані на виконання поставленої мети, визначеної його керівництвом. Різниця між завданнями організації і особистими інтересами визначають основний критерій побудови системи управлінського аудиту: дії людей у відповідності з їх особистими інтересами повинні співпадати з інтересами всієї організації. Звичайно, досягти ідеального співпадання інтересів майже неможливо, але організація повинна сприяти тому, щоб працівник не діяв супроти інтересів організації. Отже, одним із важливих завдань в системі аудиту витрат в ринкових умовах господарювання є досягнення гармонії між діями менеджерів в своїх особистих інтересах і діями, спрямованими на задоволення інтересів підприємства.

Отже, подальше удосконалення організації аудиту повинно здійснюватись у наступних напрямках:

- організаційного і методичного взаємозв'язку обліку і аудиту;
- організації аудиту в перше чергу на рівні стратегічного планування, де контроль дає значний ефект в підвищенні ефективності діяльності підприємств;
- посилення оперативності виявлення, узагальнення і групування затрат і допущених відхилень в розрізі центрів відповідальності та місць виникнення затрат;
- організація планування та здійснення аудиту на етапах постачання та реалізації.

Таким чином, належно організований контроль за витрачанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів на промислових підприємствах дає можливість:

- забезпечити раціональне використання ресурсів в процесі виробництва;
- впровадження матеріальної зацікавленості працівників у досягненні максимальних результатів з найменшими затратами ресурсів;
- вишукувати внутрішні резерви економії матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Добре організований контроль витрат дає можливість мобілізувати внутрішні резерви і спрямовувати їх на підвищення ефективності підприємств.

Список використаних джерел:

1. Боднар В.П. Концепція розвитку аудиту в Україні: теорія, методологія, організація: монографія / В.П.Боднар.– Житомир: ЖДТУ, 2008. – 456с.
2. Гончарук Я.А., Рудницький В.С. Аудит: Вид.3-е перероб. та допов.– Київ.: Знання, 2007 . – 443 с.
3. Давидов Г.М. Аудит: Навч. посібник.- 2-е вид., перероб. і допов.- К.: Т-во “Знання”, КОО, 2001. – 363 с.
4. Даньків Й.Я., Лучко М.Р., Остап’юк М.Я. Стандартизація обліку і аудиту : навч. посіб.- К.: Знання, 2004.- 310с.
5. Дікань Л.В. Аудит: навчально-методичний посібник. – Харків: ВД «ІНЖЕК», 2009. – 276с.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Хаблюк Оксана Андріївна

*Ляниця Володимир,
студент групи РКМ-51*

ЗВІТНІСТЬ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА ЗАПИТАМИ ВНУТРІШНІХ КОРИСТУВАЧІВ

Підвищення ефективності роботи підприємств в ринкових умовах господарювання знаходиться у нерозривному зв'язку з якістю системи управління. Одним із важливих факторів якості управлінської системи є достатній обсяг інформаційних ресурсів, що містить внутрішня звітність. В умовах кризових явищ вимоги до внутрішньої звітності посилюються в частині необхідності підвищення її інформативності та цільової направле-